

Voorzitterswissel VBO - 30 maart 2023

Mijnheer de eerste minister
Dames en heren ministers
Excellenties, in al uw titels en bevoegdheden
Beste ondernemers,

Inleiding

Toen ik midden februari 2020 mijn maiden-speech gaf bij mijn aanstelling als voorzitter van het VBO, liet niets vermoeden dat we enkele weken later geconfronteerd zouden worden met de zwaarste gezondheids crisis van de voorbije decennia. En we hielden zeker geen rekening met de escalerende internationale spanningen die vandaag in de eerste plaats in Oekraïne, maar ook ver daarbuiten burgers en ondernemingen treffen.

Pandemie

In de eerste periode van mijn mandaat was het voor alle partijen, overheden, bedrijven, particulieren prioritair om zich zeer snel aan te passen aan deze ongeziene en - laat ons eerlijk zijn - onverwachte gezondheids crisis. Naast het té vroege verlies van heel wat dierbaren, werden we door de omstandigheden verplicht in ons enge cocon van de onmiddellijke familie terug te plooiën en werden contacten plots virtueel.

De coronacrisis heeft vele bedrijven ertoe aangezet en zowaar verplicht om sneller te schakelen in de digitalisering van hun activiteiten en communicatiemiddelen. Het VBO heeft in die periode mét de uiterst nuttige inbreng van de sectorfederaties een cruciale bijdrage geleverd bij het tot stand komen van de “Generieke Gids voor veilig werken tijdens een epidemie of een pandemie” die in haar eerste versie gepubliceerd werd in april 2020. Een document dat bedrijven toeliet zich optimaal te organiseren om de veiligheid van hun medewerkers en klanten optimaal te garanderen. Daarnaast heeft het VBO meerdere initiatieven ontwikkeld om in dialoog te gaan met de bevoegde ministers om de praktische haalbaarheid en effectiviteit van bepaalde voorgestelde maatregelen te bepleiten.

Dans l'ensemble, nous pouvons cependant constater que les entreprises ont mieux résisté à la crise que prévu. L'important soutien des pouvoirs publics et l'introduction rapide de vaccins, qui a joué un rôle crucial, nous ont permis de revenir à la quasi-normalité après une période d'un peu moins de deux ans. De cette période, je retiens également l'organisation impeccable des centres de vaccination, nous montrant que nous pouvons relever rapidement et très efficacement des défis organisationnels complexes. L'engagement important de plusieurs centaines de volontaires a aussi montré que nous pouvons encore mobiliser de nombreuses personnes lorsque le besoin s'en fait sentir. Avec l'engagement des volontaires lors des inondations de juillet 2021 en Wallonie, cela démontre que nous devons rester optimistes quant à la capacité de placer l'intérêt collectif au-dessus de l'individualisme extrême.

Mais de cette période de pandémie, nous devons également retenir la forte capacité d'adaptation de nos centaines de milliers d'entreprises, des plus petites aux plus grandes. Elles ont souvent fait preuve d'une grande résilience, de la créativité nécessaire pour transformer les défis en

opportunités et d'audace pour emprunter rapidement de nouvelles voies. Tout ceci a contribué au fait que contrairement à ce que nous craignons, les entreprises sont sorties renforcées de cette crise sanitaire. Le moratoire sur les faillites, les importantes mesures de soutien des autorités fédérales et régionales, le régime souple de chômage temporaire corona, ... et bien sûr, la mobilisation des ressources financières propres ou des réserves des entreprises, ont permis de limiter le nombre de faillites et de répondre assez rapidement de manière satisfaisante à la reprise de la demande de la part des consommateurs. La pénurie sur le marché du travail s'est avérée le frein le plus important à la reprise de la croissance. Il faut y voir, en partie, une conséquence de l'évolution démographique de notre société, mais aussi, dans une large mesure, du taux d'activité trop faible de la population potentiellement active.

Oekraïne-Rusland

De heropleving na de pandemie heeft spijtig genoeg niet zo lang geduurd. Op 24 februari van vorig jaar viel Rusland Oekraïne binnen, en werden we geconfronteerd met een nieuwe crisis. De US en Europa beslisten - terecht - sancties te nemen tegen Rusland. En door de sterke afhankelijkheid van Rusland inzake gas werd energie in Europa in zeer korte tijd uitzonderlijk duur, terwijl ook de prijzen van ruwe materialen en transport gestegen waren tot historische hoogtepunten. En alsof dit niet voldoende was, werden bedrijven in de loop van 2022 of per 1 januari 2023 geconfronteerd met een forse stijging van de loonkosten, hoger dan in de landen waarnaar zij vaak massaal exporteren.

Dit alles maakt dat ik aan het eind van mijn mandaat als voorzitter van het VBO absoluut niet kan stellen dat onze bedrijven ook ditmaal versterkt uit deze nieuwe crisis zullen komen. Het beeld zal in ieder geval veel genuanceerder zijn. De weerbaarheid en creativiteit zijn nog altijd aanwezig. Maar de durf om zwaar te investeren is toch afgenomen en de vraag vanuit de consument neemt minder spectaculair toe dan na de pandemie. Bovendien zijn niet alle bedrijven in staat om de volledige meerkosten door te rekenen naar hun klanten. Dit laatste is vooral een heikel punt voor die bedrijven die in sterke mate afhankelijk zijn van export.

Ook tijdens deze tweede turbulentie tijdens mijn mandaat is het VBO actief geweest om zoveel als mogelijk in overleg te gaan met de leden van de federale en regionale regeringen. Energie, Arbeid, Fiscaliteit, Pensioenen en Justitie zijn domeinen waarin met behulp van de kennis en creativiteit van de experts van het VBO en haar sectorfederaties constructieve voorstellen werden geformuleerd. Spijtig genoeg was het ook vaak nodig om aan de alarmbel te trekken op mogelijke nefaste gevolgen van geplande maatregelen.

Horizon 2030

Lorsque j'ai pris mes fonctions de président de la FEB, j'ai formulé explicitement un message d'espoir pour l'avenir de notre pays. Dans la perspective de 2030, l'année où la Belgique aura 200 ans. À cette occasion, j'ai soulevé un certain nombre de questions, que je voudrais brièvement rappeler. À quoi voulons-nous que la Belgique ressemble dans dix ans ? Quel regard voulons-nous que nos citoyens et nos entreprises portent sur leur pays d'ici dix ans ? Que voulons-nous que les médias internationaux écrivent sur le 200e anniversaire de la Belgique ? Un pays qui a

progressivement perdu ses nombreux atouts ? Ou un pays qui a connu un redressement spectaculaire ?

Ces questions restent pertinentes. Le contexte et les circonstances ne se sont pas améliorés mais, dans l'intervalle, nous sommes trois ans plus tard. Notre ambition doit toujours être de faire partie des pays qui réussissent le mieux les différentes transitions.

Pour y contribuer, la FEB a lancé le plan 'Horizon Belgique 2030'. 2030 est une échéance suffisamment proche pour être concrète, et assez lointaine pour pouvoir planifier dès à présent. En collaboration avec nos fédérations sectorielles membres, nos experts ont travaillé d'arrache-pied pour élaborer un plan concret pour l'avenir de notre pays. Un plan dans lequel nous concrétisons nos ambitions et identifions les conditions et les leviers nécessaires pour atteindre ces objectifs et faire de la Belgique un pays stable et efficace où l'initiative d'entreprise est rentable et où il est agréable de travailler et de vivre. En résumé, un plan pour ramener, avec TOUTES les parties prenantes, la SA Belgique en tête du peloton européen d'ici à 2030.

Bij de lancering in mei 2022 heb ik tijdens de afsluiting als kwinkslag aan onze premier meegegeven dat Horizon 2030 misschien een blauwdruk kon zijn voor het volgende regeerakkoord. Ik hoop in ieder geval dat de 30 domeinen waarrond wij voorstellen hebben geformuleerd een werkstuk zal zijn waaruit geput wordt bij de eerstvolgende regeringsonderhandelingen en die een plaats vinden in het finale regeerakkoord...sommige misschien in het gebruikelijke atomaschriftje.

Finaal zijn wij ervan overtuigd dat er geen alternatief is. Ons land moet opnieuw een van de kampioenen worden die Europa's transformatie naar een meer slagkrachtige, hulpbronnenefficiënte economie aanstuurt in overeenstemming met de maatschappelijke behoeften. Een van de kampioenen die de economische ruggengraat van Europa zal vormen in een SDG-proof wereld. Anders laten we ons stukje bij beetje, onzichtbaar bijna, verder zakken naar de staart van het peloton. Dat scenario willen wij als grootste werkgeversorganisatie van het land niet mee schrijven. Integendeel. We zijn ervan overtuigd dat België alles heeft wat nodig is om er te geraken: de mensen, de ondernemingen, de kennis én de ambitie. En laat ons niet vergeten, ondernemingen zijn hierbij de motor van onze welvaart en heb bij hen ook een grote bereidheid gezien om de voortrekkersrol op te nemen in de zo noodzakelijke evolutie naar een duurzame wereld, om op die manier de purpose van het VBO 'Creating value for society' waar te maken.

Concertation sociale

La concertation sociale, enfin. Dans son accord de gouvernement, la coalition Vivaldi laissait beaucoup d'initiatives à la concertation sociale. Le Groupe des Dix s'est réuni très souvent, a abordé de nombreux thèmes, mais je dois admettre que le résultat final est loin d'avoir répondu aux attentes. C'est également en raison des crises que nous avons traversées que le fossé séparant employeurs et syndicats s'est souvent avéré trop profond. À deux reprises, nous n'avons pas réussi à conclure un accord salarial et nous avons dû revoir nos ambitions et nous contenter de deux 'mini' accords sur les salaires minimums, la flexibilité, la retraite anticipée et le statu quo pour le 2e pilier de pension. Ainsi, les grands changements et les interventions nécessaires dans un environnement en évolution rapide ne se sont pas concrétisés, ce que je regrette au plus haut point et ce dont je me sens évidemment en partie responsable.

Slotbeschouwingen

Mijn mandaat eindigt hier vandaag. Het zijn 3 intense, niet altijd evidente jaren geweest. Maar ik kijk met heel veel dankbaarheid terug op deze periode. Ze heeft mij toegelaten om een veel bredere kijk op het ondernemerslandschap te krijgen, heeft mij de mogelijkheid geboden om intensere contacten te leggen met de sectoren, met de politici én met de sociale partners.

Ik ben heel wat mensen dank verschuldigd voor de enorme steun die ze mij gegeven hebben tijdens mijn mandaat: de erevoorzitters, de leden van de Raad van Bestuur en van het Strategisch Comité en de verschillende sectorfederaties. Zeer specifiek wens ik Pieter, Monica en Vanessa danken voor het leiderschap dat zij etaleren, Ingrid en Carine voor de organisatorische ondersteuning die ze mij gegeven hebben, en alle andere medewerkers van het VBO voor hun toewijding, professionalisme en kwaliteitsvolle output.

Het was een waar genoegen om dit mandaat gedurende de voorbije 3 jaren op te nemen, het is nu tijd om de taak over te dragen aan René Branders, waarvan ik overtuigd ben dat hij dit met brio zal opnemen.